

Locuint'a Redactorului

Cancelari'a Redactiunii

e in
Strat'a tragatorului [L6-
vésztoza], Nr 5.

Sorisorile nefrancate nu se voru
primi decata numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu d' Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre sisse lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . 12 „ „ „

Pentru Romanii a:
pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru inseriuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taos'a tim-
brale pentru fiesce-care publica-
tiune separat. In loculu deschisu
20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 4. aug. 1871.
23. iuliu

Cercurile corifeiloru cehi, chiamati d'a realisá impacatiunea cu cabinetulu Hohenzwart, paru a nu fi multumite cu descoperirile d'in urma ale diuariului feudal vienese, care pretinse cá actiunea impacatiunii se se estinda si a supr'a Ungariei. Fia cá organulu feudaliloru „Vaterland“ s'a grabitu pè tare cu descoperirile aceste, fia cá corifeii partitei cehice nu aproba opiniunea acestui diuariu, destulu cá in unulu d'in numerii mai recinti ai diuariului cehu d'in Praga „Pokrok“ affa mu unu articlu, care protesteaza in modu resolutu, cá cehii ar' avé dora si celu mai micu cugetu d'a schimbá séu derimá ce'a ce monarculu a promis Ungariei prin juramentu. Dreptu contra-servitiu pentru acésta procedere binevoitoria a cehiloru „Pokrok“ cere inse, cá neci Ungaria se nu puna vre-una pedeca restituirii „coronei boeme“, si cá contele Andrassy se respectee principiulu neintervenirii in afacerile austriace, respective cislaitane. Aceste descoperiri si declaratiuni paru a nu affa pre mare resunetu d'in partea unguuriloru, ba ele au suscitatu ore-cari suspitiuni si temeri in cercurile politice mai inalte d'in capital'a Ungariei. Diuariulu „Pester Lloyd“ dife cá crede cehiloru cá ei nu voru s'guduí coron'a unguuresca, dar' se in doiesce despre bunavointi'a lor, d'aca voru avé odata poterea in mana. D'aca cehii au intru adveru cugete bune si oneste facia de dualismu, dife organulu semi-oficialu alu guvernulu unguurescu, atunci ei nu potu negá conditionile fundamentale ale acestui a, adeca existenti'a representarii in ambele parti ale imperiului. si a inlocui acésta prin formari de state, ce'a ce de-si nu e indreptatu spre a amenintia coron'a unguuresca in pusetiunea ei de dreptu publicu, dar' o pote amenintia. Cá se potu avé incredere in sinceritatea asigurariiloru cehiloru, se recere mai multu decatu aceste vorbe simple ale lui „Pokrok.“ Corifeii cehiloru aru trebui se arete prin fapte, cá ei sunt aplecati a intrá intre marginile reporteloru de statu create prin dualismu, si cum cá acésta se pote fára cá prin restituirea coronei boeme se se nimicesca independenti'a de dreptu publicu si unitatea tiereloru austriace, e de prisosu a o mai spune. — Aceste descoperiri ale diuariului „Pester Lloyd“ merita tota atentiunea nostra, cá ei ele ni spunu, de-si in modu indirectu, dar' sinceru, cá unguurii nu voru neci una impacatiune cu natiunile collocutorie, ci sunt resoluti a-si continuá si pre venitoriu nefast'a loru politica de impilare si suprimere a totu ce nu si-trage originea dela Arpadu. Nu voim se li mai demustramu orbi'a de cari sunt cuprinsi, cá-cí acésta ar in-erná a bate toc'a la urechile surdului, ci li spunemu numai, cá cu cátu intardia d'a intinde mana fratiesca celoru-a lalte natiuni nemultumite si apesate, pre atátu mergu cu pasi gigantici spre marginea abisului, cá-cí poterea prin care se tienu asta-di la pamentu celelalte natiuni collocutorie, va slabí, mai tardíu séu mai de tempuriu, dar' se siguru.

Reapucandu, firulu intreruptu avemu a inregistra cá corifeii cehiloru, dr. Rieger, cont. Clam-Martinitz, principele Lobkowitz si dr. Prazak, au sositu la Vien'a pentru a continuá negociatiunile cu ministeriulu Hohenzwart, si asié vomu vedé cátu mai curundu d'aca se va poté, si in ce modu se va realisá impacatiunea. Dealtmintrea dupa asigurariile diuariului „Pester Jor“, negociatiunile se continua cu succesu favorabile.

Repasirea lui Jules Favre e fapta implinita. Elu si-depuse in 30. iuliu portfoiulu ministerialu, éra conducercu ministeriulu de esterne e concrediuta interimalu lui Goulard, in calitate de „secretariu alu ministeriulu pentru afacerile esterne“ pá na candu Thiers va affa unu succesoru capabilu. Dupa una scire d'in Versali'a Thiers ar fi desemnatu in loculu lui Favre pre Remusat, care precum se dife, nu numai va poté supplini pre vechiulu barbatu de statu in ministeriulu esterneloru, dar' lu va si intrece; la totu casulu inse e forte dubiu, cá ore republic'a casciga-va prin Remusat, unu

asemene aperiatoriu intrepid, precum perde in persón'a lui Favre. Firulu electricu ni aduse in momentulu acestu-a scirea, cá candidatulu de mai su su alu lui Thiers e si numitu definitivu de ministru alu esterneloru, pá in ce crisa ministeriale e terminata definitiv. Ministrulu francesu de resbelu Cissey presinta in siedinti'a de la 31. iuliu a Adunarii natiunale unu proiectu de lege privitoriu la schimbarea codicelului penale militariu, cu scopu d'a se inteti iuvestigatiunea contra insurgentiloru.

D'in Romanii a primimu scirea, cá dupa una traganare mai lunga principele Carolu sanctiuna in fine legea pentru cálike ferate Strousberg-iane. Acésta scire produse sensatiune forte rea in animele inamiciloru Romaniei, cari acum'a au inceputu una adeverata campania contra Romaniloru, fiindu cá acesti-a nu voiescu se fia insielati si explotati de Strousberg si compani'a. Asié „Nou'a Pressa libera“ d'in Vien'a, secundata de tota cet'a nemtiesca si gidovesca, ié notitia despre acésta scire, firesce neplacutapentru ea, prin urmatoriele de chiaratiuni: „Principele Carolu, de frica d'a nu deveni impopularu si in fine d'a se face imposibile, sanctiuna legea despre cálike ferate, votata de camera. Romanii si-anecteza una cale ferata construita cu bani straini (mai alesu nemtiesci si austriaci), si nu voiescu a platí interesele obligatiuniloru respective. Principele Carolu, care nu voiesce se sanctiuneze una asemenea lege de banditi, e amenintiatu cu detronare, si elu e destulu de slabu d'a sanctiuna. Acum'a se vorbesce cá guvernulu nemtiescu s'a adresatu cátra Port'a suverana, pentru cá acésta se intrevina in favorulu intereseloru amenintiate ale detentoriloru nemtiesci de obligatiuni romane. Se nasce inse intrebarea, d'aca Port'a e aplicata d'a satisface dorintieloru guvernulu nemtiescu. In tempulu d'in urma au obvenitu mai multe casuri, candu Port'a avé celu mai mare interessu d'a-si validitá suveranitatea sa facia de Principatele-Dunarene. Dar' poterile si in specia cabinetulu d'in Berolinu s'au nesuitu totu-de-un'a d'a impededá Port'a in executarea propusului ei, si prin acésta a intari pre Romanii in visulu loru de potere mare. Acum'a se vedu fructele acelei politice. Nu incupe indoieia, cá prin votarea legii despre cálike ferate, camer'a vol se si arete curagiulu si facia de nemtii uritiosi, si guvernulu nemtiescu apeleza acum'a la suveranitatea de atátea ori despretiuita a Portei. E forte probabilu, cá intre cancelariulu imperialu nemtiescu si intre cancelariulu imperialu ostrungurescu existe degiá ore si-care contielegere in acésta cestiune, de-ora-ce la afacerea Strousbergiana e angagiatu si capitalu austriacu. Momentulu d'a invetiá pre Romanii cá ei nu sunt unu statu suveranu, ar' fi acum'a bine alesu; ér' cu privire la impregiurarea, cá ore Port'a vedé-se-va chiamata d'a intreveni in favorulu intereseloru strainiloru, dupa-ce ea fú de atátea ori impededata d'a-si validitá suveranitatea sa in propriulu interessu turcescu, ni voru dá acusi desluciri scirile d'in Constantinopole.“

Diuariulu vienese „Tages-Press“ dife cu privire la acésta cestiune urmatoriele: „Foiele d'in Berolinu si sororile loru de aici éra lasa se sune sabiele si facu d'in palma pumnu — de asta data contra Romaniei, carea fú de atát'a tempu unu pupilu placutu alu dlui Bismarck, si despre carea vice-tiarulu visí totu-de-una cá ea va atacá pre Austri'a in flanca. Aceste organe comunicara mai departe scirea despre una nota amenintatoria a lui Bismarck si anuciara, cá armat'a turcesca va invasiuna cátu de curundu in Principate. Fie-cine pote gh'ci usioru. ce urmari ar' fi trebuitu se aiba unu asemenea pasu alu Turciei. Crisea romana, terminata numai mai de una-di prin nesuntiele diplomatiei, éra ar' bate la usia, si inca la usi'a nostra de-ora-ce noi avemu neplacut'a fericire d'a fi vecinii principatului turbulentu de langa Dunare. Dar' d'in ce cauza se amenintia pacea? Ce motivu a aflatu principele Bismarck, pentru cá vér'a se strice tota oper'a de asta érna a diplomatiei, compusa cu multu truda? Noi de siguru inca nu suntemu amicii unu poporu, care inaintea in fruntea mogiciei, si a carui a activitate e restrinsa preste totu la jafuirea conlocui

toiloru gidani, dar' cauta se protestamu contra unei conturbári a pacii in interessulu intreprinditoriloru de cáli ferate si alu financieriloru, ale caroru-a pretensiuni nu le potemu affa pre deplinu drepte,

„Se scie, cá Strousberg si consocii au primitu a supra-le obligamentulu, cá pána la terminarea cáliiloru romanesci se plateasca interesele dupa capitalulu cascigatu pentru intreprinderea lor. Acum'a inse aceste cáli ferate s'au construitu estu- modu, incatu guvernulu romanu nu le pote primi, si chiaru neci arbitriulu la care participara si reprezentantii lui Strousberg, nu potú aplaná conflictulu. Guvernulu romanu si Camera afirmáu mai departe, cá, dupa-ce ei nu affa bune cálike ferate, Strousberg si cei-a-alalti intreprindetori prusesci intre cari se numera florea feudaliloru prusiaci, au se plateca euponele si se indestulesca pre proprietarii de actiuni, éra coplii protectorati ai dlui Bismarck sustienu contrariulu si arunca pre spatele guvernulu bucuressceanu platirea intereseloru. Nu voim a cercetá d'aca guvernulu romanu a pasitu cu procederea sa pre cale legale, dar' la totu casulu conflictulu acestu-a e una cestiune de dreptu forte grava, si a o resolve numai de cátu pre calea poterii, ar fi una batu-jocura noua aruncata in faci'a sentiului de dreptu si umanitati. Una conturbare a pacii europene in interessulu doctorelui Strousberg si alu duciloru de Ujest si Ratibor ar fi, fára indoieia, fructulu celu mai interessantu alu ingamfarii prusesci.“

Aceste declaratiuni oppuse a duoru diuarie nemtiesci, in fondu totu asié de inimece Romaniloru ne dispenseza de veri-ce comentariu, si acceptamu numai cu nerabdare se vedemu ce atitudine voru luá diuariele romane de d'incolo de Carpati facia de acestu stadiu nou, in care a ajunsi nefericit'a cestiune a cáliiloru Strousbergiane.

Responsulu dlui Nicolae Ionescu

la acuzariile dlui T. Maiorescu radicate contra scolei lui Barnatiu in siedinti'a de la 27. iuniu a camerei Romaniei, cu ocaziunea pertratarii bugetului ministeriului de culte si instructiune publica.

N. Ionescu. Dle presedinte, ve rogu se-mi dati cuventulu nu pentru cá se respingu cu indignatiune acuzarile ce s'au adusu de cátra unulu d'in onorab. membri ai universitatii d'in Iasi in contra altoru membri ai acelei universitati, cá-cí ei nu au trebuinta de aperiarea mea contra nedemnereloru imputari cé li s'au aruncatu de cátra acelu-a care i-a atacatu cu atát'a nedreptate si in paroxismulu unei pasiuni politice de mai multu timpu nabusite, dar', Dloru, trebuie se ne felicitamu cu totii cá, cu ocaziunea acestui bugetu insemnatu, s'a inaltiatu discutiunea, cá se me servu cu expresiunea Dlui raportore, la acésta regiune; si trebuie se ne felicitamu inca candu vodemu cá in-su-si agresorele pare a propune ore-cari remedie, cá-cí nu se multumesce numai a indicá reulu, fára vine cu autoritatea sa se ni areta cá s'ar' poté aduce unu remediu, pre care-lu asteptu, cátu pentru mine, la paragrafulu catedrei de dreptu publicu d'iu Iasi. Acolo negresitu va fi tempulu si loculu se vedemu pána la ce punctu sunt justificate imputatiunile onor. reprezentante alu colegiului IV-lea de Mehedinti, si pána la ce punctu remediile sale sunt eficace. Pána atnci D-vostra poteti fi asigurati de unu lucru: cá discursulu onor. reprezentante de Mehedinti érá menitu se fia unu discursu ministeriale. D'aca fia sicuru D-sa, nu va convinge pre nimeni in acésta tíera: chiaru de se voru adoptá ideele sale, cá directiunea invetiamentului publicu se fia incredintata unu omu asié de june si asié de pasionatu, inca nu va reusi se-si veda realitate teoriile D-sale cosmopolite.

Asié d'aca onor. reprezentante de Mesedinti a tienu discursulu seu pentru a se recomandá ministeriului actualu si tronului cá se capete misiunea de a conduce destinatele instructiunii publice pre calea cosmopolitismului, credu cá Adunarea intréga, care este o Adunare eminentemente conservatoria, nu va incredintia destinatele sale cele mai scumpe unu omu care abié de eri de alalta-eri a capetatu impamentenirea in acésta tíera. . .

Manolaki Kostaki. D'aca Papius Ilianus? . . . (mare hilaritate).

O voce: Si Suci si Cuciu si multi altii (aplaude, hilaritate).

N. Ionescu. Până când onorabilele persoane atacate de reprezentantele colegiului alu IV-lea de Mehedinti nu voru fi presinte că să răspunda teoriilor d-sale, până atunci să-mi permită betranul omu de statu Manolaki Costaki să nu așeru pre nisece persoane cari nu sunt aci că să se așere singure. — Dara, de-ora-șe discușiunea s'a pusu pre terenulu teoriiloru si alu opiniiloru individuali, este bine să ne esplicăm fie-care, că să șcia si acelu venerabilu si patriotu ministru, care țiene in man'a sa destinele instructiunii publice, ce trebeu să invetie de la noi acesti-a mai tineri, că să aduca apoi o vindecare salutaria, prompta si energica. Țta pentru ce eu amu cerutu cuventulu.

O repetu, nu întreprindu să așeru pre acei-a cari se așera de sine, prin portarea loru onorabile, prin asiduitatea loru la cursu, prin modesti'a loru, nu așeru pre aceste persoane, cari au fostu atacate că discipuli ai repausatului Barnuti, — repausatu la 1864.

O voce. Fia-i țierin'a usiora.

N. Ionescu. Bine faceti candu țiceti să-i fia țierin'a usiora; bine faceti candu respectati inca-i țierin'a lui. — Daru acum unde mai este rolulu de acuatoriu publicu alu onor. reprezentante de Mehedinti? Ați voitu să scormoniti țierin'a rece a unui omu, care de șiese ani nu mai existe; ați voitu să profanati momentul acestui omu pretandu-i inaintea Adunării idee cari nu le-a avutu! Nu, la acēt'a nu vi voiu respunde! Nu voiescu să aducu in șinulu acestui parlamentu certele inveninate ale calugeriloru d'in evulu mediu, cari adesea se espueau la disprețulu vulgului profanu. Să nu crēda onor. reprezentante de Mehedinti că ceea ce a atacatu d-sa va fi derimatu; si Țta pentru ce: pentru că nu stă in man'a unei Adunări, șeu in man'a unui guvern, de a stabili doctrine de Statu, cari n'au radeșine in tradițiunile poporului. Să nu crēda acēt'a, mai cu sēma asta-di candu in pactulu fundamentalu alu țierei este proclamatu principiulu libertății invetiamentului. — Ați dīșu că sunteți pentru libertatea extrema, dara in ce materia? in tote, afara de materi'a dreptului publicu! si ați adausu apoi, că in alte State ați figur'a in extrem'a stanga. Eresia, Sōfisma Veniti! si atacati ce? o doctrina care existe intr'e carte imprimata nu de multe, si care s'a scrisu de unu profesore de dreptu publicu inainte de 1864, care a moritu inainte de inaugurarea stării de lucruri actuale. Si apoi deduceți, ve cercati să deduceți d'in propagarea acestorū doctrine, asta-di intențiuni subversive la toti discipulii repausatului Barnuti. Deduceți pentru toti cari nu citescu acea carte consecuenți'a că existe unu partitu care cauta, pre bas'a acelorū doctrine, să restore ordinea de lucruri actuale, Statulu. — Consecuențele acestea le vomu discută cu ocașiunea propunerilorū practice cari ne-ati promis, si vomu vedē atunci până la ce punctu aceste noue teorie sunt ele false.

Dar', bagati de sēma unu lucru, noi, până la 1866, ne aflāmu sub unu Domnu romanu, unu Domnu nationale; ne aflāmu sub o constituțiune, care, de-si proclamā principiile democratice, dar' in faptu nu erā nimicu mai multu,

ROSIORA

Urme romane pre valea Renului.

(Urmare.)

La inceputulu secululu 5. inșe candu poporele germane emigratorie atātu de la ostu, cātu si de la nordu au ruptu valulu romanu confinariu, prin ce a venit in pericolu inșe-si valea Renului, Romanii au cautatu să fia cu luare-aminte la scutirea căliloru si a colonisatiiloru lorū. Deci de aci inainte au edificatu neincetatu castele si zidiri de aparare in valile Schwarzwald-ului si Pdenwald-ului, lagurele apusene ale acelorū-a, pre costele si promontoriile șiesului renanu, si chiaru si pre șiesu.

Remasșțiile aflatorie pre valea nōștra ni arata că acelea fure edificate pre tempulu Romaniloru, că: agri, praturi, vișe si pa duri romane au acoperitu tot'a latitudinea si muntele lateralu alu șiesului nostru.

In pieti'a Durlachului numita la cetățiuia, „precum si langa beserie'a d'in Grötzingen, au statu, probabilu, vigiliile mai mice romane.

In Berghausen beserie'a e asiedata pre punctulu celu mai inaltu alu satului, pre ari'a cetății vechie precum se cunosc pre-bine si pre beserica turnurile vechi, er' in condicele vechie d'in locu, la a. 1532, se afla amintire si despre unu drumu alu cetății. In Sollingen beserie'a asemenea se afla pre fundamentulu cetății betrane. Pre usi'a principale stă scrisu a. 1473. er' pre usi'a stanga laterale inscriptiunea: a n n o D o m i n i M C C C L X X I I I. La acestu tempu a fostu cu buna-sēma si cas'a svatului de adi zidita totu, pre turnulu vechiu. Pre partea ostica a turnului, de asupr'a culmei corului nou, e ziditu in muru truchiulu unei statue a lui Hercule. De șiguru pre tempulu Romaniloru a fostu pre ari'a besericeii unu altariu, șeu templu alu lui Hercule. In beserie'a cea vechia d'in Remchingen, carea inșe acum nu mai existe, a fostu edificatu (in murii ei) unu altariu alu lui Ulișe. In Nöttingen, in cornulu sudicu alu casei svatului, aproape de pamentu, se afla frantur'a a unei arie

nimicu mai pucinu de cātu o domnia dictatoriala; erā unu felu de dictatura princiaru in numele principiiloru democratice; erā o domnia nationale, care guvernā in puterea unui statutu acceptatu de represintatiunea nationale.

Hei, ce mirare este că in acelu timpu si duoi ani dupa surparea acelu regime, ce mirare este să se gasesca cineva care să vorbesca cu entusiasm despre domni'a nationale! Asiē dar', repausatulu Barnuti propagā o doctrina ortodoxa, domni'a nationale; propagā o doctrina democratica romaneșca. Cu unu cuventu, acēt'a erā atunci doctrin'a de Statu a lui Barnuti.

Pentru ce dar' să ve mirati că profesorele de dreptu publicu si constituționale alu țierei si-esprimā acēșta doctrina conservatoria, d-voștra, o Adunare eminentemente conservatoria?

Apoi a venit anul 1866. S'a resturnatu ceea ce fusese până acum. Au venit negreștu alte doctrine. Dar' profesorele care profesā pre cele d'antāiu, morise; inșe a lasatu manuscrise. Ei bine, asta-di nu se face alta-ce de cātu se publica doctrinele lui, doctrine forte ortodoxe pentru timpulu in care s'au scrisu si s'au profesatu, forte pacifise. . . Nu-i place onorabilului represintante de Mehedinti că a lasatu discipuli? Dar' acēt'a este cea mai trumosa recompensa a unui profesore. Junele profesore de la facultatea de filosofia regreta că n'are discipuli pentru filosofia sa cosmopolita. Da ce se facemu? asiē ni este țier'a: nu iubesc cosmopolitul, (ilaritate, aplause.) Acēt'a si este disolutiunea sa cea mare; dar' să mai aiba pacientia, pote să ajunga departe candu a inceputu asiē frumosu (ilaritate.) Marturisescu că cu atāt'a curagiu, cu atāt'a nervositate, cu atāt'a incordare de sentimente, pote să mērga forte departe, dar' nu credu că veri-o-data să ajunga până acolo încātu să aiba carm'a acestei țiere in mana; a inceputu pre frumosu pentru că să se inaltie acolo, si intru acēt'a șcie d-sa forte bine că numai eu nu-i voiu face concurenția. Eu dorescu d'in totu sufletulu să-lu vedu ajungundu la acestu scopu, fiindu-că credu că si-va modificā ideele ce are asta-di. Amu vedutu alti omeni cari si-an modificatu ideele candu au ajunsu acolo, si speru că si d-sa si-va țuraā puțin apa in generos'a sa licore, că să se mai calmeze candu va veni acolo. De aceea, d-loru, noi nici nu facemu pentru unu momentu opoșițiune ministeriale (ilaritate), nu facu opoșițiune ministeriale onorabilulu d. Tellu, pentru-că credu că d-sa nu are temperamentulu, nu are ideele onorabilulu represintante alu colegiulu IV-lea de Mehedinti.

I. Negruți. Asiē dara i votezi bugetulu? (ilaritate.)

N. Ionescu. Acēt'a este alta cestiune (ilaritate.) Apoi, domniloru, daca d-voștra ve ocupati numai cu votarea bugetulu, daca acēt'a este regul'a sentiimentelorū d-voștre politice, apoi poteti să faceti acestu oficiu, fără să aruncati acele atacuri nemeritate unei universități. Poteti să votati legea bugetaria; poteti forte bine să fiti guvernamentali si ministeriali fără că să fiti provocatori de unu nou sistem de administratiune in instructiunea publica. Dara ati pusu

romane cu unu baculu de șierpe apartienetoriu de una statua a lui Mercuriu. In Nöttingen fure inca aflate si 2. petre miliarie, er' in Ellmendingen 1, dupa cum adeca intre ambele acestea locuri comunica calea romana de la Ettingen cātra Pforzheim pre valea Pfinzului.

Murii fundamentali ai turnuriloru besericelorū d'in Ellmendingen si Weiler de buna sēma au fostu temple pagane (sacella), dupa cum areta si numirea (villa) originea lorū.

In Königsbach, in parietele nordicu alu besericeii, ni se areta acuratu unu chipu rom. in reliefu, reprezentandu una femeea calare; beserie'a d'in Billingen sta pre una cale crucisua rom. (quadrivium), unde asemenea a potutu fi una colonisatiune romana.; in Ersingen s'au gasitu duoi numi de ai cesarelui Maximianu (276—304); in Killisfeld. de la Hadrianu; si in Durlach inșu-si, mai multi de la Faustina Probu si Gratianu, totu șemne invederate, că Romanii s'au fostu asiediatu si pre valea Pfinzului. Ce va-si intre 250 si finea secululu 4. sa fostu formatu una linia rom. triplica de apere pre munti si pre șiesuri, cātra cari e de a se adauge si lini'a Rūpurr-Versau si in fine un'a la Renu.

Esșrile valiloru si catenatiunea muntiloru, au fostu așerate prin castele zidite pre culmele, cari șerviau de puncte șemnalatorie pentru fortarețiile de prește Renu si giuru. Intre acestea numarām noi Steinberg-ulu de langa Sinsheim si turnulu de la Durlach, vighilia de la Pforzheim, etc. asemenea se afla la Wolfartsweier, de-a stang'a pre munte, ruinele unei vighilie romane, cari le-am vedutu inșu-mi, si, probabilu, totu una asemenea vighilia pre aren'a besericeii d'in Grünwettersbach.

Romanii, au cercatu a acoperi șiesulu Renului prin asiē numitele fortareție profunde, a carorū existinția apare la Reilingen, St. Leon, Kisslau, Weiher, Altenburg, Stafffurt, Kleirūpurr si Ettingen, precum si beserie'a d'in Hagsfeld stā de buna sēma pre ruinele unei asmenii fortareție. Lini'a a 3 . . . rom. de apere a fostu la Renu, si a nume, de la Murgu in susu până la capetulu Renului. Ea a șervitu spre acoperirea nāiloru si contr'a trecerii inimiciloru; er' de la seculu 4. a șervitu spre aperearea Galliei contr'a incursiuniloru inimice. Totu d'in asta cauza aflām

si se fi ziditu la Renu, cu deosebire de cesarele Valen-

aceste principie inainte si suntemu deturi să le discutām că reprezentanti ai natiunii.

Domniloru, s'a vorbitu de o doctrina care ataca fundamentulu Statului politicu, care ataca fundamentele proprietății, lovesce tote bazele societății. Țta ce s'a dīșu si s'a atacatu, fără să se numesca nimene, dara s'a atacatu destulu de claru si precisu; s'a atacatu profesori de dreptulu publicu si administrativu. Poteā să se atace si profesorele de dreptu constituționale. Eu nu facu parte d'in facultatea de dreptu, de cātu mi se pare. . . .

O voce. Este indiferentulu cine e profesore.

N. Ionescu, De cātu mi se pare că junele profesore care ocupa acelu postu a ajunsu acolo, nu prin favore șeu pentru ideele sale politice, si nu pote fi atacatu asta-di pentru nici unu motivu, care deriva d'in libertatea invetiamentului, presupundu că chiaru s'aru produce aceste idee dara nu este esactu. Onorabilulu d. represintante de Mehedinti ne-a dīșu că se propaga aceste idee cuprinse in dreptulu publicu alu iluștrulu repausatu Barnuti, si că logica a asertiunii sale a adusu argumentulu că profesorele actualu este unu discipulu care, până la ore-care gradu, impartiescesc ideele profesorului șeu; dara s'a feritu de a dīce că acestu june profesore dupa catedra sustiene idee resturnatorie ordinei lucruriloru stabilite in Statu, ceea ce eu contestu; si aci să-mi permiteti a vi dīce să nu me credeti nici pre mine nici pre onor. represintante de Mehedinti d'in colegiulu IV-lea, că-ci nu potemu noi să fimu judecatori in propri'a noștra cauza. Universitatea este cas'a noștra comuna, dara provocu pre d. ministru alu instructiunii publice, că, in tote țierele constituționale, să iee bine nota de așea ce s'a dīșu contr'a acestorū profesori, si sēnumesca o ancheta că să veda in totu adevērul ce este acestu profesore care se ataca.

(Va urmā).

Banatu, in 9. iuliu 1871.

Invetiatorimea noștra rom. gr. or. d'in dieces'a Aradului — o șpunemu d'in sufletu — cu ocașiunea șinodulu eparchialu trecut, se așeptā la unele modificāri in noulu organismu provisoriu alu inspectiunii de școle, dar' ne convinsēramu că pre delegatii noștri șinodali putiemu i interesēdia o astu-feliu de cauza carea, dupa, noi este un'a d'in cele mai principale in viet'i'a nationale.

Membru șinodulu eparchialu — onore micei esșptiuni — paru a crede că de cātu asiē cum s'a fostu introdusu provisorulu de inspectiune școlara, nice se poteā mai bine organizā, da, apoi spre a nu-si perde dūmnealorū tempulu cu astu-feliu de nimicuri (??) e destulu a dīce se ș primesce dupa cum e croitu, bine e! forte bine! să trāiesca! etc. că astu-feliu să șcurte cātu se pote d'in prea numeroșele agende, lasandu celelate in bun'a chibșueala a șenatulu — spre a le pune la cale (n'ai grigi!) Să trecemu acum la șenatulu școlariu, carele, daca nu face alt'a, celu putiemu fabrica la școlaricie, otarēșce (alta nimicu!) cāte si mai cāte minuni, dar' putiene —

tinianu II. (364—375) una multime de: munitenta, castra, castella si turres, si monșpiri pe muntele santu de la Heidelberg si fortareti'a Kobur de la Basel etc. etc.

Castelele romane ștatau mai vertosu d'in unu turnu liberu-statoriu in midiolocu unu muru incingutoriu, pașu adi admiratu, constatoriu d'in nesipu curafitu de molu si cernutu, d'in varu, bucāti de vase, cigle si petre de balizu, precum si d'in edificie radicate curundu dupa aceea, sunt precum si murii de apere, de la Alteberstein, pre cari se vedu apriat a fi fostu ziditi in fug'a mare.

Cā șentinele confinariie se potu considerā si praesidia, praetenturae, postatiunib fugitivu detasiate, stationes agrariae, incingurate giuru-impregiuru cu grope si valuri de pamentu.

Baden-ulu, precum s'a dīșu si mai susu, s'a țienutu de Germani'a șuperiore, alu carei guvernatoriu a resieditu in Mainz, precandu subguvernatori d'in Worms, Speyer si Strassburg au avutu jurisdicțiune a supr'a ambelorū laturs ale Renului. Acestei impregiurāri e dara de a se atribul, că episcopatele crestine de mai tardū d'in orasiile menționate, si-au avutu diecesele lorū in ambe părțile renane, ce s'a potutu manifesta inca si in acelu casu, dupa cum Vetter se incerca a demuștrā, candu Celtii ar' fi fostu crestini inaintea Romaniloru, si episcopii lorū se fi avutu resiedintiile in orasiile de prește Renu.

Legionele romane, cari au fostu impartite in Badenulu de adi, au fostu: 1, 11, 98 in Baden; 4, 5, 8 si 14, numai in parte, si a 8. cātu-va tempu acolo si in Pforzheim, er' de la 130 in partea șuperiore a Renului; statulu majoru lu aveau in Strassburg, si in fine a 22 primigenia, pia, fidelis numita, a comoratu in acēșta țiera cam la 200 de ani.

Dreptu-aceea, tempulu relativu pacificu a ocupatiunii romane de la 98 până cātra 180, a fostu acelu-a, in care viet'i'a șidatiunelū romane au fostu indigene la noi in țiera. Cuceritori cu domniea lorū au adusu in totu respectulu una cultura necunoscuta până atunci in viet'i'a interna si esterna a germaniloru; inșe ei au pretinsu dreptu recompensa: posesiunea si averea, țiera si libertatea si inșe-si limb'a poporului subjugatū.

*) Vedi Nr. trecutulu alu „Federat.”

de dai domne. Poftim cerculariul, séu decisiunea senatului scolaru aradanu d'in 17. Iunie a. c. v., publicatu in nr. 53. alu „Alb.“, unde între altele vorbe si despre „antâia carte de lectura si invetiatura a Dlui Ioane Popescu“, Aci Senatul scolaru, fara multa bataia de capu séu o judecata mai precauta dice: „si fiindu că opsiorul acestu-a s'a aflatu d'in partea barbatiloru de specialitate de celu mai corespundietoriu pentru scolele nostre poporale, dreptu-aceea conferintiele voru si avé cu cea mai incordata atentiune a studiá acestu opsioru si a se deprinde in manurea acelu-a cu atátu mai vértosu (auditi!) cu câtu cartea acést'a aflandu-se si d'in partea acestu senatu de cea mai corespundietoria, pre anulu scolasticu viitoru are sé fia introdusa, fara exceptiune, in tote scolele poporali gr. or. confesiunali d'in districtulu acestu Contistoriu.“ Acum întrebámu noi invetiatorii de pre aici cá ore se pote cá barbati de specialitate sé aduca unu astu-feliu de decisu in Senatul scolaru? aprobandu si aflandu de non plus ultra corespundietoria una carte cum e a Dlui Popescu, carea, dupa noi, daca nu totalu, dar' partea cea mai principala nici cá este de indreptatu, ci nimicitu cu totulu. Ne erte aici D. D. d'in senatul scolaru candu ne vedemu constringi a díce, cá pre langa atát'a specialitate nu sciú nici o carticica mica, cum e a Dlui Popescu, a o esamina: da, DDnii d'in senatu se pare cá indata ce li veni la mana carticic'a respectiva, fara a o studiá cum trebuia, decidu cá acea carte e prea-nimerita spre a-si sparge dascalii capulu cu ea in scola, — bine, dar' daca acea carte e cuoscuta si aprobata prin Dvostra, cei dela senatu, de buna, pentru ce ne constringeti pre noi invetiatorii a ni perde pretiosulu tempu in conferintie cu ea, si mai vértosu, cá inalt'a Dvostra porunceala suna „cá au a se introduce in scole fara exceptiune.“ Dar' acestu-a este inca unu casu care areta pana la evidintia lips'a de „invetiatori“ in senatul scolaru, cari, pare-ni-se, aru face mai multu in astu-feliu de impregurári decátu acei barbati de specialitate cari numai cu numele figuredia de senatori, dar' in fapta, adeca la siedintie nu lu vedi de felu, pentru cá vedi bine, omenii sunt ocupati cu alte lucruri cari nu-i irta a se ocupá cu nimicuri scolarie — dascalesci. Dar' DDloru senatori, pentru ce ve indesati si primiti a supr'a-ve obligamentulu. Unoru lucruri pre cari nu voiti a le implini? séu asié se conserva Confesiunaltatea scoleloru nostre? Vai si amaru! Dar' sé ne intorcemu la obiectu. Senatul scolaru indruma — cum se vede d'in cele mai susu citate — conferintiele invetiatoresci a „studiá“ si a se „deprinde in manurea“ cu carticic'a d'in cestiune. Nu, Dloru senatori, a o „studiá“ nici a se „deprinde cu manurea“ acelei carti necorespondietorie, ci trebuia senatul scol. sé dica: „a o pune sub esamina-re tote conferintiele invetiatoresci“ — nefiindu nici pana adi o comisiune censoriata alesa, si numai in urma, ascultandu opiniunea invetiatoriloru, sé fi adusu unu ore-care decisu de domne ajuta. Noi celu putienu, cari de mai multi ani avem a face cu carticele de soiulu acestu-a, credemu, se va vedé si de la conferintie, cá cartea Dlui Popescu apro-

Romanii au trebuitu sé astupe lacunele. Pamentulu non ocupatu a devenitu teritoriu alu cesarului, si numai mai tardu alu statului. Teritoriulu a fostu, parte mare, donatu cá feudu, cu obligamentulu de a prestá servitiu de resbelu, d'in cari apoi adesea au resaritu celea mai vechie familie nobile; parte, celoru immigrati, ori chiamati d'in teritoriulu de pre malulu stangu alu Renului, si in parte si Celtiloru remasi aici, cá alocatiune cu obligamentulu de a solvi ore-care contributiune in bani si producte; ér' in parte fu si vendutu.

Provincia cesarelii a fostu mesurata. Ambele linie, ce au servitu de base la impartire, si cari se crucisau in anghiu dreptu, s'au numitu *cardo* cea sudica, si *decumanus*, cea vestu-ostica. De aci apoi s'au numitu partile a *gri decumani*, si acést'a numire s'a estinsu a supr'a totalitatii pamenturiloru si posesiuniloru impartite, a supr'a intregului teritoriu rom. d'in Germani'a sudu-vestica. Era locuitorii, dupa celea mai probabile explicatiuni, s'au numitu: *decumates*. Deci nu e delocu drepta numirea germana de „Zehntland“, pentru-cá nu se pote eruá sé fi solvitu cine-va diecime pentru pamentu si posesiune, in anii primitivi, in teritoriulu decumatu. (Comparez Vierordt. Bad. Gesch. 199.)

Locuintiele si castrele fortificate a le Romaniloru erau in forma cercuala, ori patru-angularia cu 4. porti si unu muru, inaintea carui-a se aflá pomeriulu spatiului mai de aprópe afara de muru. In fundamentulu multoru orasie de ale Baden-ului se pote inca bine cunoáse basea edificárii romane. Numirea ins'a-si de „Stadt“ e nedubitaveru una deducere d'in cuventulu latinu, *statio*. Numiri de locuri romano-celtice comprobate se afla in Baden; *Constantia* = Constanz, *Tenedo* = Hohenhingen, *Mons-brisiacus* = Breisach, etc.

Cuceritorii Romani au intrudusu inca in tier'a nostra si cuoscintia de a se ocupá cu prelucrarea metaleloru si a altoru maestrie, ce servescu recipientelor si lussului. Asié ni-a remasu de la dinsi si una buna gramada de numiri: *der Bäcker* (pistor) in evulu mediu, *Pfister*; *der Schuhmacher* (Sutor, Suter); *der Töpfer* (ollarius) Euler si Ulner; latinulu *cupari-*

bata cu ochii inchisi prin senatul scolaru arad., nu corespunde de felu, si nici se pote intrebuintiá in scole (se pote vedé si d'in critic'a Dlui Mihaeltianu, publicata in „Alb.“ Nr. 50. a. c., apoi cum pote senatul scolaru sé introduce atátu in scolelele nostre o carte rea, ignorandu cu totulu opiniunea celoru mai competinti factori, adeca a invetiatoriloru?! Senatul scolaru d'in Aradu, de buna sema crede a fi nimeritu cu astu-feliu de procedure orbe, cari pre noi invetiatorii romani ne facu a crede, cá amu ajunsu a fi priviti si portati cá papusiele. Ba noi invetiatorii o dícemu cu resolutiune, cá daca senatul scolaru va procede si mai de parte totu astu-feliu, apoi daca sinodulu eparchialu a juratu a nu ascultá strigatele invetiatoriloru romani, nu va denumi si invetiatorii in senatul scolaru, si nu va nimici decisiunea senatului scolaru, care ne constringe a alergá, in mediloculu atátoru necasuri si neajunsuri ce ne apesa — pre la Aradu la esamenulu de calificatiune“ si fara a cascigá, ferit'a Ddieu! — alta-c, decátu unu petecu scumpu de hartia câte cu 40 si 50 fl., a fara de taes'a de 10 fl. v. a., si, acestea tote pre comtulu statutului organicu si alu noiei organizári, noi invetiatorii romani vomu fi siliti a ne pune in contielegere mai seriosa pentru a ne scapá de astu-feliu de bajocure si beliture! Onoratu sinodu de acum cu barbati chiamati — dien ingrigesca-se de timpuriu, cá-ci nu e bine, ba dupa cum au inceputu senatul scolaru — dar' mai bine dísu: *Craciunescu* celu neaptu de a portá guvernulu scoleloru dtecese — si carele numai incurca si intarita, noi curundu ne vomu luá remasu bunu! apoi — fia-ve de bine, cá noi ne-amu scapatu pre alta cale, o dícemu!

Mai multi invetiatori
d'in Banatulu Timisianu.

Segedinu, 31. iuliu, 1871.

Domnule Redactoru!

Subscrisul vine in numele societáti de lectura a tenerime rom. stud. in Segedinu a raportá on. publicu despre inchiderea acelei-a.

In 30. iuliu st. n. la 9 ore a. m., se deschise ultim'a siedintia a societáti de lectura, se verificá protocolulu siedintiei trecute si apoi urmara numeroasele dechiamatiuni, cu cari membrii se nesuira a infrumsetiá ultim'a nostra convenire. Era placere a vedé pre tenerii nostri, cu cátu focu, cu cátu entusiasmu gesticulau, si cum se nesuia fiacare a incoroná cátu se pote mai frumosu acestu anu alu activitatii nostre. Uimá apoi actulu de inchidere, pre care presedintele lu incepú cu unu discursu accomodatu, raportandu pre scurtu despre tota activitatea nostra. Spuse, cu dorere, scaderea numerului nostru dela 25 la 14, dar', continua elu, zelulu si perseverantia nostra, fratiloru, vindecá defectulu de mai susu, si noi acum cu bucuria observámu cá activitatea nostra in asemenare cu a antecesoriloru nostri a facutu mare progresu. Acést'a o dovedescu cele 29 siedintie ordinarie, 5 estraordinarie si 2 ale comitetului;

use Küfer-ulu, sacularis Säckler-ulu, Murari-ulu Maurer-ulu, tinctur Tincher-ulu Germaniloru etc.

Legionarii rom. si-duceau cu sine maestrii pre totu-indenea pre unde mergeau dinsi; asié au facutu si in Baden-ulu nostru. Ba si una multime de negociatori au cutrieratu pamentulu nostru. La inceputu inse daraverile, d'in caus'a pucineloru bani au constatu mai numai d'in negociatorii de scimbu, cari inse mai tardu d'in ce in ce au devenitu mai viue, cu de osebire la Rennu, si denariulu de argintu (40 cr. v. a) in valuta cu cursu generalu. Tergurile inse-si precum si cuventulu Markt, de la latinulu: *mercatus*, sunt de origine romana.

Diei cuceritoriloru inca au descinsu, pre valea Renului. Petrele monumentale, aflate in Rein-Aau Baden, Bahnbrücken, Dietlingen, Hockenheim, Ladenburg, Mannheim, Nöttingen, Pforzheim, Rohrbach, Stettfeld, etc. ni areta invederatu, cá cu de-osebi la noi a fostu latita adorarea lui Mercuriu, Dielu mercatoriloru si alu peregriniloru. Cele-a-lalte monuminte aflate in: Brötzingen, Heidelberg, Ladenburg, Pforzheim, Riegel, Singen, Wilferdingen, etc. au fostu dedicate lui Ioue si Deitiei, aperatoriei muntiloru si valiloru. Diana romana si-avutu petrele sale monumentale cá Diana abnoba a aperatoria padurei negre (Schwarzwald) de asta-di.

Cu 200 de ani a. C., Grecii au cuoscutu una silva orcinia, dupa cum areta Caesar Bell. Gall. VI. 24., care apoi Romanii o au numitu: *Hercinia silva*. Cesare díce, cá silva aceea s'ar' incepe la otarele Elvetiei si la Rennu, si cá ar' avé una profundime de la ostu cátra vestu cale de 60 de dile, si de la sudu spre nordu cale de 9 dile. Schwarzwald-ulu de adi in sensulu strictu, dupa-ce Celtii au fostu precesu, au fostu numitu de Romani: *silva abnoba*, si dupa numirea germ. de Markwald, Grenzwald, *silva Marciana*; si in sensu concretu: *Hercinia* si *gugum hercinium*. Era *silva nigra* (Schwarzwald) se numesce numai d'in secululu 8.

In fine Pforzheim-ulu d'in apropiare a fostu „*porta Hercinia*.“

III.

In Carlsruhe, urbea capitale a marelui princi-

ovedescu acést'a cele 98 de dechiamatiuni si 23 de operate; totu asié bibliotec'a si cass'a nostra, d'entre cari pre cea d'antáiu amu inavutitu-o cu 43 de bucáti, ér' pre cea d'in urma cu 74 fl. v. a., si, in fine, dovedesce acést'a siedintia publica carea fu bineventata prin una adresa dela On. D. Nicolau Popoviciu, preotu in Nicolintiu, patronulu societáti nostre. — In fine presedintele multimii totuoru-a cari au spriginitu spiritulu séu materialmente modestele dar' santele nostre intreprinderi. Dupa ace'a se decise, conformu §-ului 42 d'in statute, cá d'in banii aflatori in cass'a societáti 50 fl. v. a. sé se puna pentru totu-de-un'a in cass'a de pastrare, ér' 100 fl. v. a. d'impreuna cu chei'a bibliotecei se concrediura tenerulu Petru Popoviciu, studinte de clas. VIII. In fine urmá depunerea mandatelor d'in partea oficialiloru. Luá apoi cuventulu A. Popescu si multimii presiedintelui pentru conducerea zelosa a societáti, si cu acést'a siedintia se inchiaá, terminandu-se de-una-data cu ea si anulu alu IV. alu activitatii nostre.

Eufremiu Iuica.

VARIETATI.

* (Dlu B. P. Hasdeu), celebrulu istoricu romanu, petrece degiá de mai multe díle in capitalea Ungariei. Caletori'a Domniei-sale este de interesu generalu pentru toti Romanii. Este cuoscutu, cá Dlu Hasdeu lucra de mai multi anni la istori'a lui Stefanu celu Mare; acést'a lucrare a Dsale l'a indemnatu a veni si in capitalea Ungariei, spre a cautá in bibliotecele de aici documinte istorice relative la epoca marelui erou romanu. Dlu Hasdeu este insocitu si de onorab. sa familia.

* (Surprindere placuta.) Noroculu orbu, díce unu proverbiiu romanu; cá cátu adeveru jace in acestu proverbiiu ni dovedesce si casulu urmatoriu: Unu omu d'in Lugosiu, care pana acum traia in una stare nu prea favorabila, eredi de la unu consangianu alu seu d'in Boemi'a una avere de 3 milioane. Frumosa surprindere!

* (Academii'a romana.) In siedintiele d'in anulu acestu-a ale Societáti academice d'in Bucuresci voru avé locu discursurile de recentiune a unoru-a dintre cei mai noui intrati in Academi'a romana si anume: dnii Odobescu P. Poenaru, Fontanini, Cogalnicénu si episcopulu Melhisedecu. Se díce, cá d. Odobescu va vorbi despre nemuritorulu Balcescu si va respunde d. Papiu Ilarianu. D. Petru Poenaru va vorbi despre Lazaru. D. G. Sionu va respunde. D. Fontanini va pune in lumina luptele filologice ale ultimiloru timpuri si va respunde d. Massimu. D. M. Cognicénu va fi intempinat la discursulu d-sale despre C. Negruzzi, de d. N. Ionescu, si P. S. Episcopulu Melhisedocu va tratá despre rolulu besericeii in cultura Romaniloru. Va respunde d. V. A. Urechia.

* (Prefecti urbanii.) Foiiele magiare publica, denumirea urmatoriloru prefecti séu comiti supremi urbani: Corneliu Balogh pentru cetátile Strigoniu, Iaurinu si Co-

patu Baden, se afla una frumosa si forte interesanta colectiune de anticitati rom., adunate de pre siesulu Renului. Acestea monuminte rom. in cátu le-am vedutu, se potu impartí mai bine in a) architectice, b) reliefe si figure rotunde, c) inscriptiuni, d) cosciuguri, urne, e) altarie, divinitati si f) mobile. Pre noi inse ne intereseza mai de aproape numai urmatoriile, la descierea caroru-a urmezu Dlui Wilhelm Fröhner:

Monuminte architectice.

1) Unu pavimentu mosaicu aflatu in 1848 in Stühlingen. Principalea colore alu intregu retilului e cea alba cu trasure negre, cátra cari in ornamentatiuni se adangu inca cea rosta si cea galbena. Campulu d'in midilocu s'a pierdutu, si numai cununele celoru doue lature, se afla, adeca numai partile curatu de decorare. Partea interna consta d'in 3. campuri de tote laturele, adeca d'in unu trei-anghiu, in care se afla unu tulipanu avendu si de-a drépt'a si de-a stang'a unu paralelogramu cu radecine de tulipanu si cu arabesce infiorilate. Ér' ramele esterne, cu trasure late negre cuprindu pre base alba mai multe grece implute cu negru; pre o lature inse in numeru duplu, de unde se vede apriatu, cá acestu mosaicu d'intru inceputu n'a potutu fi delocu anghiu dreptu. Si cuburile de marmora, nu sunt tote pre o forma taiate, corespundu bine inse caracterulu tempului ulterioru romanu.

Lespede sicaramidecavenate.

1.) LEG. VIII. AVG. numita dupa numele lui Augustu. Acést'a legiune a venit la Rennu mai antáiu sub Vespasianu, si si-avutu cuartirulu principalu in Strassburg.

2.) LEG. VIII. AVG. 3.) LEG. VIII. AVG.

4.) LEG. VIII. AVG. 5.) LEG. XXII. PRP. = Legio primigenia, pia, fidelis, infintiate de Cladiu. Acést'a a comoratu in Mainz doue sute de ani.

6.) C O H. XXVI v. c. r. = Cohortes Italicae civium Romanorum voluntariorum.

7.) C O H. I H. E. L. = Cohors I Helvetiorum.

(Va urmá.)

maromiu; Franciscu Dani pentru Aradu, Kecskömét și Segedinu; Samuil Fülöp pentru Clusiu, Cosiocn'a, Szék, Gherla și Zelau; Ales. Goldbrunner pentru cetățile Dille, Cremnitia, Siemnitia și Bai'a-Noua; Ioanu Cuba, deputatu, pentru cetățile Scalitii și Trencinu; Basiliu Lazareviciu, pentru Timisior'a și Versietiu; Michailu Lazaru pentru Bereczk, Csikszereda, Ilyefalva, Kézdi-Vásárhely, Oláhfalu, Sant-Giorgiu și Odorheiulu-Seculescu; Ignatiu Nagy pentru Baiaspria, Bai'a-Mare și Satu-Mare; Iosifu Neszter pentru Tirnavi'a, Poseniu, Bösing, Modor și St-Georgia; Andreiu Patay pentru Dobretinu și Oradea-Mare; Ludovigu Plachy, deputatu, pentru cetățile Neusohl, Karpfen, Libethen, Briés și Altsohl; Daniel Török pentru Alb'a-Iul'a, Hatieg, Huniedor'a Abrudu și Vizakna; Gregoriu Thury, deputatu, pentru Elisabetopole, Fagarasiu, Tergulu-Muresiului și Reginulu-Sasescu; c. Rudolfulu Zichy pentru Casiovi'a, Bartfeld, Eperiesiu și Zeben; in fine Iosifu Zuber pentru Cinci-Beserice și Alb'a-Regia (Stuhlweissenburg.)

*. (Date statistice despre foiele d'in America.) Dupa cum scrie „American Melospapers directory for 1871.“ la inceputul anului curinte au aparut in statele unite americane 6056 diuare diferite, la cari adaugandu-se 353 diuare, ce apar in Canada si 29 ce apar in coloniele englese, resulta unu numeru de 6438 diuare; d'intre cari 637 sunt foie de di, 118 apar de 3-ori la septamana, 129 de doue ori, 4624 una-data la septamana; 121 de doue ori la luna, 715 una-data la luna, 14 una-data in doue lune si in urma 26 la unu patrariu de anu. Diurnalele celea mai multe apar in statulu New-York, carele cu unu poporatiune de 4 1/2 milioane are 894 de foie. In cetatea New-York in sa se redigeza 361 foie periodice. Fiindu vorba despre numerulu foieloru d'in America, credemu ca nu va fi fara interesu a impartesi unele date si despre numerulu diuarielor, ce apar in capitalele mai mari ale Europei, si anume in Londra apar aproape la 800, in Parisu au aparut sub decursulu resbelului 700, in Berolinu, au aparut in an. 1867, 137, er' in Vien'a aparura, in 1870, 205 diuare.

*. (Schitie d'in vietia a doui ministri ispanioli.) Precum se scie Ispania inca se tiene de acelea tiere, cari au nefericirea de a vedé in tota luna alte persoane pre bancele ministeriali. Abie a primitu noulu guvern conducerea, abie s'a pronunciatu diurnalistic'a asupra programului lui, asupra trenutei politice d'in trecut a cutarui membru alu cabinetului, telegrafulu ni si aduce scirea ca ministerulu X si-a datu demisiunea si ca B este incredintiatu cu compunerea noului ministeriu. — Acesta procedere desavantajosa pentru tierele unde se practica, se repetiesce mai vertosu la fratii nostri de peste Carpati si la ispanioli. — Astu-feliu vedemu repasindu pre ministerulu, lui Serano, si dandu locu lui Zorilla si Cordoba, despre a caroru activitate politica d'in trecut foiele ispaniole ni impartiescu urmatoriele: Ruiz Zorilla inca nu e de 37 ani; estu-modu visulu seu de a siedé in etatea de 40 ani pre bancele ministeriali, si-lu vede cu multu mai curundu realizatu, decatu a asteptatu. Elu de la inceputulu carierei sale politice fu membru alu partitei progresiste; de la 1856—1861 a fostu in mai multe ronduri secretariu alu cortesului, si prin talentulu si elocintia lui splendida si-a cascigatu reputatiune mare. In conjunctiunea d'in 1866 luá parte activa, pentru ce a si trebuitu sa parasca tier'a. Sub guvernulu provisoriu a fostu membrulu cabinetului, si unulu d'intre membrii comisiunii care a adusu pre Amadeu in Ispania; nu preste multu inse a repasitu, se dice d'in cauza ca nu a reusitu a esopera denumirea unei dame la demoitate de „dama de curte“. De aici incolo lu vedemu in sifru opozitiunii. In politica Zorilla n'a fostu consecinte, si scopulu lui era d'a atrage a supra-si prin gura mare atentiunea altoru-a. Cordoba inca e unu persona insemnata, elu e unulu d'intre acei generali pronuncioamentisti, cari sera inainte de culcare nu sciu ca de manetia carei partite politice voru apartiené. Cariera politica si-a inceputu-o sub Narvaez, ca membru alu partitei moderate si ca inamicu de morte alu partitei progresiste. Dupa-ce apuse stéu'a lui Narvaez, elu ca omu intieptu se alaturá numai decatu cátra O'Donnel si se facu unionistu passionatu. Revolutiunea d'in septemvre i-a deschisu ochii, se facu progresistu, pentru ce si fu alesu de presiedinte alu clubului mentionatu. Asta-di profeseza ideele celea mai radicali si liberali si se pote ca schimbandu-se impregiurările, se devina republicanu. La alegerea d'in 1870 a votatu pentru principele Montpensier si contra lui Amadeu. In armata n'are nice unu popularitate.

*. (Palatiulu Quirinalu.) Foiele d'in Rom'a si chiaru si foi'a oficiale d'in Neapolea constateza scirea, ca guvernulu francesu cere ca guvernulu italianu se redé papii palatiulu quirinalu, si ca regele Victoru Emanuilu ar fi aplecatu se implinesca acésta cerere. Regele va cumperá apoi pompos'a „Villa Medici“, precum si conventulu Trinitia, care este proprietatea natiunii francesse si este alipitu de vill'a Medici, si aici si-va fundá resiedinti'a; dar' totu-una-data va radica in loculu gradinei monastirei unu palatiu nou, care in cursu de siese ani se va dá ga'ta.

*. (Consiliu familiaru.) Famili'a de Or-

leans tienu nu de multu tempu unu consiliu, in care s'a decisu, ca ducele de Aumale si principele de Joinville au se-si ocupe, la deschiderea sesiunii viitorie, locurile in adunarea nationala. Contele de Parisu se dice a fi fostu de parerea, ca ambii sei nepoti se-si tramita simplu demisiunea, spre a nu pregati guvernulu nice cea mai mica dificultate. Ducele de Nemours se-i fi reflectatu inse, ca fratii sei au si dreptulu si detorint'a, de a participá la afacerile publice, si ca nice unu consideratiune nu-i pote impedece, se nu-si implinesca detorintiele de cetatieni. Se dice, ca parerea ducelui de Nemours ar fi fostu invingutoria.

*. (Espusetiunea universale si cá-lile ferate.) Directiunea concediuta cu conducerea afaceriloru reuniunii cálii ferate germane a decisu a invitá pre tote administratiunile cáliiloru ferate, ca pre tempulu espusetiunii universale, ce se va tiené in 1873 in Vien'a, se se scada tarifa pretiuriloru nu numai pentru objectele de espusetiune, cari prin certificate de la autoritatile competente voru fi recunoscute de atari, ci si pentru pasajierii, cari voru caletori la espusetiune, si acésta scadere, fiindu cu potintia, se se faca pana la pretulu diumetate alu tarifei. Afara de acésta, administratiunile cáliiloru ferate se provedia pre pasajieri cu carte de dusu si intorsu, celu pucinu pre unu tempu de 14 díle, si pentru unu distantia de celu pucinu 80 de mille ferate. — Daca acésta invitatiune va affá consentimentu la tote administratiunile cáliiloru ferate, atunci acésta impregiurare este de mare insemnata financiaria pentru strainii, cari voru se partecipe la espusetiunea universale d'in Vien'a.

*. (Reforma in imbracamentulu popiloru catolici.) Precum se telegrafeza d'in Rom'a, vicariulu generalu in un'a d'in ultimele sale ordinatiuni a permisu popiloru a portá de acum inainte mustetie scurte si barba englesa. Vestmentulu preotiescu e obligatoriu numai pentru tempulu inainte de media-di, era dupa media-di popii se potu imbraca dupa placu. D'in partea conservatismulu papale si acésta mica si neinsemnata concessiune e de a se considera de reforma daca se va adevéri.

*. (Una scire electrica d'in Vien'a), datata d'in 4. l. c. impartiesce, ca intalnirea monarcului Austriei cu tiarulu nemtiescu nu va urmá in Gasteinu, precum se proiectase la inceputu, ci in Ischl. Tiarulu nemtiescu va sosi in 11. aug. in Gmunden, in 12. la Ischl, de unde apoi dupa imbracisari si sarutari cordiale va merge la Gastein.

*. (Statistic'a instructiunii publice in Romani'a la finea anului scolasticu 1870 — 71.) Romani'a numera in momentele de facia: 407 de scole rurale primarie, 1743 scole rurale ordinare cu 2093 de invetiatori, 48 invetiatoresse, si cercetate de 56,604 prunci si 3800 fetitie; 120 de scole primarie urbane, pentru prunci si fetitie, cu 391 invetiatori, 243 invetiatoresse si sunt frecventate de 19.634 prunci si 7613 fetitie; 3 scole centrale cu internate pentru fetitie si trei internate, totu pentru fetitie, cu 25 profesori, 16 invetiatoresse si 450 de eleve, d'intre cari 189 cu stipendie; 2 scole de comerciu cu 17 profesori si 187 elevi; 2 scole industriale, sustinute de comunitati, cu 4 profesori si 49 elevi; 1 scola centrale pentru prunci in Bolgradu, cu 15 profesori si 175 de elevi; 15 gimnasie cu 86 profesori si 979 elevi; 6 licee cu 92 profesori si 1487 elevi, d'intre cari 268 sunt stipendiati; 8 seminarie cu 91 de profesori si 1563 elevi, d'intre cari 699 cu stipendie; 1 scola veterinaria si pentru farmaceutica cu 11 profesori si 125 de elevi, d'intre cari 65 sunt stipendiati; 2 facultati juridice (in Bucuresci si Iassi) cu 17 profesori si 210 ascultatori; 2 facultati pentru sciintiele universale cu 15 profesori si 55 ascultatori, d'intre cari 18 cu stipendie; 2 facultati pentru literatura cu 12 profesori si 62 de elevi, d'intre cari 26 sunt stipendiati; 1 facultate de medicina cu 10 profesori si 160 ascultatori, d'intre cari 6 cu stipendie; 2 scole pentru artele frumose cu 11 profesori si 57 elevi, intre cari 6 stipendisti; 2 scole musicale cu 16 profesori si 181 de elevi, intre cari 62 sunt fetitie. Intre scolele aici insirate cele mai multe se sustienu pre spessele statului, er' unele pre spessele comunitatiloru. Afara de aceste scole statulu romanu sustiene inca 6 scole in Macedoni'a si Epiru si 1 scola in Silistria. Scolele acestea d'in urma numera 3—400 de elevi. Statulu romanu mai sustiene apoi 30 de stipendisti in institutulu macedono-romanu.

Sciri electrice.

Berolinu, 2. augustu. Transportulu in masa alu prisouieriloru francesi s'a finitu de 8 díle. Astu-feliu au mai remasu pre teritoriu germanu morbosii si acei-a, cari sunt arestati d'in pedepsa.

Parisu, 2. augustu. „Siécle“ comunica ca stanga republicana a respinsu eri ser'a proiectulu de fusionare cu stanga extrema.

Bucuresci, 2. augustu. Principele Carolu va caletori pre cate va díle, spre recreare, la monastirea Sinai'a d'in muntii Carpatiloru.

Berolinu, 2. augustu. „Prov. Corresp.“ scrie relativu la cestiunea catolica urmatoriele: Pentru guvernulu nu pote avé nici unu intielesu recunoscerea seu nerecunoscerea unei dogme ca atare, guvernulu are singuru a cercá incatu trebuie si incatu e permisu a parteni unu dogma, carea o considera de stricatosia pentru relatiunile intre statulu si beserica.

Parisu, 2. augustu. Centrulu stangu, care numera 190 de voturi, a decisu, ca in siedinti'a de sambeta a adunarii nationale se propuna numirea lui Thiers de presiedinte alu republicei pre trei ani; Thiers va denumi apoi pre vice-presiedintele, care va fi totu-odata si ministru-presiedinte. — Aici s'a formatu unu reuniune de amici ai ordinei, carea are de scopu se paraliseze activitatea internationaliloru.

Parisu, 3. augustu. Foi'a oficiale de astadi anuncia, ca Carolu Remusat este numitu ministru de esterne in loculu lui Favre, care insu-si si-a cerutu demisiunea. — Projectulu de lege, acceptatu in parte de stanga extrema, si relativu la prelungirea indemnitatii lui Thiers, cu titulu de „presiedinte alu republicei cu unu ministeriu respunsabilu“, se va asterne adunarii in septemana venitoria.

Praga, 3. augustu. Foiele cehice se lepeda de brosiura lui Hohenwart ca de satana. „Pokrok“ dice, ca cu asemeni projectu nu va poté ajunge la nimicu in Boemi'a. „Narodni Listy“ crede ca, daca boemiloru li se voru dá numai concessiunile galicane, atunci s'ar poté immormenta guvernulu austriacu cu sange rece. „Politik“ afirma, ca Rieger n'a luat parte la brosiura; dar' nu se pote intielege, ca cum a potutu avé locu in biuroulu lui Hohenwart unu asemenea neintielegere.

Bucuresci, 3. augustu. Principiele, pre langa tote rogariile ministeriului, nu vré se accepte conclusulu camerei, relativu la anullarea concessiunii lui Strousberg, ci elu remane nemiscatu pre langa abdicatiune, care de asta data se pare ca in tr'adeveru va si urmá.

Ianina, 3. augustu. Aici a eruptu rescola. Tote dughenele sunt inchise. Sange nu s'a versatu inca. Poporulu cere depunerea lui Valis d'in Epiru. Truppe d'in Constantinopolea plecara preste Valon'a incoce.

Malta, 3. augustu. Unu petitiune provieduta cu unu mare numeru de subscrieri s'a tramisu pre cale oficiale la Rom'a spre a invitá pre papa se vina a se asiedia cu resiedinti'a in Malta.

Parisu, 4. augustu. Ministrulu de finantie a comunicatu in siedinti'a adunarii nationale de asta-di, ca armata germana de ocupatiune va constá de asta-di inainte, in locu de 500.000, numai d'in 150.000 fetiori.

Viena, 4. augustu. „Neue Freie Presse“ insiste, ca in Romani'a se se restitué statulu quo de d'inainte de resbelulu d'in Crimea. „Tageblatt“ afla, ca unu potere impartiale are se functiuneze ca arbitru in cestiunea Romaniei. Cea mai mare parte a materialulu cáliiloru ferate romane a disparutu.

Berlinu, 4. augustu. Consululu anglesu a incunoscintiatu pre presiedintele confederatiunii elvetfane, ca pentru resolverea cestiunii Alban'a se va alege unu tribunalu de arbitri constatoriu d'in cinci membri. Regina Angliei, presiedintele (americanu) Grant, regele Italiei, presiedintele confederatiunii elvetfane Schenk si imperatulu Brasiliiei voru alege fia-care cate unu membru.

Roma, 4. augustu. Ministrulu de esterne, contele Visconti Venosta, a primitu, dupa reintorcerea sa de la regele, depesie d'in Versalia, cari lu-asigura pre deplinu despre bunele relatiuni d'intre Francia si Italia.

Viena, 4. augustu. „N. Fr. Pr.“ comunica unu scire telegrafica d'in Berolinu, dupa carea Jules Favre, desavueza in unu nota assertiunile lui Trochu, facute in adunarea nationale, ca adeca Bismarck si autoritatile germane inca aru fi contribuitu la rescol'a comunei. Not'a dice mai de parte, ca relatiunile germane francesse nu se voru desvoltá nice-una data mai amicabilu, pana ce Germani'a nu va redá Franciei teritoriulu annectatu.

Bursa de Vien'a de la 5. augustu, 1871.

5% metall.	59.40	Londra	122.40
Imprim. nat.	69.10	Argintu	121.—
Sorti d'in 1860	103.80	Galbenu	5.83
Act. de banca	767.—	Napolcond'or	9.76 1/2
Act. inst. cred.	287.90		

Propriet., edit. si red. respundiet.: ALES. ROMANU.